

FESTIVALURI

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor la 80 de ani

Stil și ethos românesc

În urmă cu 80 de ani, compozitori de frunte ai muzicii românești (printre care la loc de cinste îi avem pe George Enescu, Mihail Jora, Constantin Brăiloiu) puneau bazele Societății Compozitorilor Români, cunoscută în zilele noastre sub numele de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România. Concertele organizate pentru sărbătorirea acestui eveniment s-au circumscris, aşa cum era și firesc, Școlii românești de compoziție. Printr-o fericită coincidență, concertul inaugural, susținut de Atelierul de muzică contemporană "Archaeus", s-a situat sub semnul conjuncției, fiind în același timp ultimul din cadrul Festivalului internațional "Archaeus", găzduit de Aula Palatului Cantacuzino în aceleași zile ale sfârșitului lunii octombrie, când formația condusă de Liviu Dănceanu a împlinit 15 ani de existență.

Au fost prezentate lucrări semnate de Doina Rotaru, Ghenadie Ciobanu, Octavian Nemescu, Cornel Țăranu, Adrian Iorgulescu și Liviu Dănceanu, două dintre ele în primă audiere absolută (*Quintabeit* de Octavian Nemescu și *Opus 80* de Liviu Dănceanu), iar una (*Din cântecele și dansurile lunii melancolice* de Ghenadie Ciobanu) fiind prezentată în primă audiere în România.

Reascultând *Ceasurile* Doinei Rotaru am sesizat importanța actului interpretativ în această admirabilă miniatură dedicată ansamblului "Archaeus"; o asemenea muzică transformațională, de atmosferă intimă, nu poate fi potențată maximal decât printr-o adevarată și autentică interpretare. Observație valabilă și în cazul piesei lui Adrian Iorgulescu - *Alternanțe* -, unde același demers transformațional este însă ocultat prin juxtapunerile de tip metastilistic, secțiunilor interpretate **live** opunându-li-se cele prezente pe suportul electronic.

Aflate pe o cu totul altă coordonată stilistică, piesele *Din cântecele și dansurile lunii melancolice* de Ghenadie Ciobanu și *Remembering Bartok* de Cornel Țăranu sunt circumscrise unei lumi sonore de factură modală. Adresată oboiului solo, cea dintâi explorează calitățile tehnico-expresive ale instrumentului (în redarea lui Dorin Gliga), în timp ce a doua construiește o parafrază a ethosului bartokian, cu mijloacele acustice ale clarinetului solist (Vasile Mocioc) susținut de ansamblu.

Finalul concertului a prilejuit prezentarea în primă audiere absolută a piesei generic intitulată de Liviu Dănceanu *Opus 80*, o reflectare a ultimei orientări estetice a autorului. Aici, ca și în alte recente lucrări ale sale, Liviu Dănceanu și-a propus o întoarcere la accesibilitate, fapt ce se pretează a fi luat în considerare în contextul cultural postmodern, căruia ne raportăm.

Am lăsat la urmă lucrarea lui Octavian Nemescu - *Quintabeit* -, în parte și datorită impactului pe care aceasta l-a avut asupra ascultătorilor. Oglindă a gândirii muzicale a autorului, această piesă este un unicat, ce aparține însă unui întreg ciclu de lucrări nonspectaculare, inițiatice, destinate fiecare a fi cântate la o anumită oră din zi sau din noapte. Sensul muzical este subordonat astfel celui ritualic, derivând din acesta. Operând cu structuri muzicale al căror simbolism determină însăși existența lor, Octavian Nemescu își asumă incompatibilitatea acestei muzici cu prezentarea convențională, în sala de concert. Este și acesta un semnal de alarmă care (în opinia autorului) este menit să atenționeze asupra crepusculului milenarei "civilizații spectaculare".

A doua parte a serii muzicale a adus pe podiumul Aulei din Palatul Cantacuzino corul "Preludiu" dirijat de Voicu Enăchescu. Formație Tânără ca medie de vîrstă, dar matură sub aspect artistic, corul "Preludiu" a prezentat un concert de muzică românească tradițională și contemporană. De la prelucrări ale muzicii psaltice (troparul *Când Te-ai pogorât la moarte* de Anton Pann și *Doxa Patri* de Dimitrie Suceveanu) la *Heruvic* de Anton Pann în armonizarea lui Ioan D. Chirescu și la *Axion* din *Liturghia psaltică* de Paul Constantinescu, Voicu Enăchescu a încercat să imprime formației o anumită mobilitate interpretativă, menită să atenueze dificultățile induse de muzici aparținând unor lumi sonore diferențiate stilistic. *Rondo* de Dan Buciu și *Noapte de mai* de Alexandru Pașcanu, lucrări de largă cantabilitate, au fost puse în scenă cu reală plăcere și intensă participare. De altfel, și *În apus de soare* de Doru Constantin, *Mă mieram* de Mihail Jora și *Hop, ţup, ţup* de Tudor Jarda, toate de inspirație folclorică, au constituit puncte de real interes din partea interpreților.

Dincolo de performanța notabilă a formației de a interpreta din memorie toate piesele incluse în program, rămân de discutat aspecte ce vizează atât repertoriul, cât și maniera de cânt a lucrărilor psaltice. O atare viziune "estetizată" și "cosmetizată" a muzicii de tradiție bizantină este atât redundantă (amintind de interpretările de acum două decenii ale unei faimoase formații corale românești), cât și inadecvată acestei muzici, ce este profund subordonată stilistic față de trăirea mistică, în duh filocalic, a sentimentului religios.

Constantin SECARĂ